

อรุณรัตน์ ฉวีราช, รุ่งลาวัลย์ สุตมุล, ธวัชชัย ธาณี, โกวิท น้อยโคตร และฉัตรทอง เจือจันทร์. 2554.
การศึกษาคุณสมบัติทางยาสมุนไพรของพืชสกุลพริกไทยในประเทศไทย. รายงานการวิจัย.
ทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บทคัดย่อ

พืชสกุลพริกไทย (genus *Piper*) ชนิดที่เกิดในป่าหรือไม้กระบุงชนิด มักมีชื่อเรียกทั่วไปว่า สะค้าน จะค่าน หรือตะค่าน ซึ่งมีการนำมาใช้ประโยชน์หลายประการ รับประทานเป็นผัก นำมาปรุงอาหาร ใช้เป็นสมุนไพรพื้นบ้าน ปลูกเป็นไม้ประดับ และใช้ในพิธีกรรมต่างๆ การนำมาใช้เป็นสมุนไพรพื้นบ้านในตำรับยาต่างๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องระบุชนิดให้ชัดเจน งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาชนิดและการใช้ประโยชน์ของพืชสกุลพริกไทยในท้องถิ่นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยการสังเกต สืบค้น และสัมภาษณ์ชาวบ้าน หมอยาพื้นบ้านและผู้จำหน่ายยาแผนโบราณ แล้วจึงเก็บตัวอย่างพืชทั้งจากป่า ชุมชน และร้านขายยามาระบุชนิด เพื่อบันทึกข้อมูลเหล่านี้ไว้และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในช่วงปีแรกของงานวิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเดินทางสำรวจบางส่วนในทุกภูมิภาค ได้ 14 จังหวัด รวมทั้งหมด 19 แห่ง พร้อมกับเก็บตัวอย่างพืชจากป่าและจากร้านขายยามาระบุชนิด พบว่าชนิดที่มีการใช้ในทางยาสมุนไพร ได้แก่ พลุ (*P. betle* L.) พริกไทย (*P. nigrum* L.) ชะพลุ (*P. sarmentosum* Roxb.) ดีปลี (*P. retrofractum* Vahl) พริกหาง (*P. longum* L.) พลุป่า (*P. rubroglandulosum* Chaveer. & Mokkamul) และสะค้านลูกใหญ่ (*P. protrusum* Chaveer. & Tanee) โดยมีสรรพคุณหลายประการ เช่น แก้ปวดฟัน แก้ปวดท้อง แก้ลมพิษ ขับลม ขับเสมหะ บำรุงธาตุ บำรุงหัวใจ และบำรุงโลหิต นอกจากนี้ยังได้สร้างเครื่องหมายดีเอ็นเอแบบบาร์โค้ดสำหรับบางตัวอย่างที่สำคัญไว้ด้วย ข้อมูลทุกอย่างได้นำมาประมวลผลและรวบรวมเขียนเป็นงานวิจัยเพื่อส่งตีพิมพ์

Arunrat Chaveerach, Runglawan Sudmoon, Tawatchai Tanee, Kowit Noikotr and Chattong Chuachan. 2011. Study on traditional medicine properties of the genus *Piper* in Thailand. Research. Khon Kaen University Research Fund.

Abstract

Several wild or unidentified species in the genus *Piper* are usually called *sakhan*, *jakhan* or *takhan*. They are widely used as vegetables, spices, decoration, traditional medicines and ceremonially. It is important to accurately identify the species, especially in case of traditional medicinal usages. This research focuses on species and usages of the plants throughout Thailand. These will be achieved by investigation, observation, and interviewing with locals, traditional healers and the sellers. The plant samples from forest, community and pharmacies were collected for identification. All these valuable data will be compiled and disseminated for public benefit. In the early stage of the research, literature reviews have been done. In the early stage of the project, investigations in 14 provinces, 19 sources have been performed. Usage information has been recorded and the plant samples are also collected for species identification. The species that have been used for medicinal purposes are *P. betle* L., *P. nigrum* L., *P. sarmentosum* Roxb., *P. retrofractum* Vahl, *P. longum* L., *P. rubroglandulosum* Chaveer. & Mookamul, and *P. protrusum* Chaveer. & Tanee). The obvious medicinal properties are relief of toothache and stomachache, heal of urticarial, carminative, expectative, and nourish of thatu, heart and blood. All data are compiled and evaluated for a manuscript preparation.